

A

B

הפקולטה ללימודים מתקדמים
התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות
בגישה רב-תחומית M.Ed.

תערוכת גמר | מסלול אמן-מורה ABR

كَلِيَّة الدَّرَاسَات العُلْيَا
برنامج تدريس العلوم الإنسانية والفنون
وفق المنهج المتعدد التخصصات M.Ed.

معرض إنهاء | مسار فنان-معلم ABR

2018

R

Program of Multidisciplinary Studies
in Humanities and the Arts M.Ed.
Faculty of Graduate Studies

Final Exhibition | Artist-Teacher ABR track

2018

**Program of Multidisciplinary Studies
in Humanities and the Arts M.Ed.
Faculty of Graduate Studies**

**Final Exhibition
Artist-Teacher ABR track**

12.7.18 – 26.7.18

Curator: Farid Abu Shakra
Producer: Ruth Oppenheim
Venue Construction Manager: Shmulik Regev
Exhibition Construction: Oranim operation, maintenance
and electricity staff

Course catalogue
Linguistic editor: Elia Demeter
Graphic design: Kfir Malka
Photography: Hadar Saifan
Print: A.R. Press Ltd.
English editing: Naftali Greenwood
Translation into Arabic: As'ad Odeh

The Faculty of Graduate Studies

Dean
Prof. Moshe Yitzhaki
**Head of the Program of Multidisciplinary Studies
in Humanities and the Arts M.Ed.**
Dr. Yael Guilat
Coordinator of the Artist-Teacher track
Hilla Ben Ari
Faculty director
Odelya Shavit
Faculty Coordinator
Inbal Peleg

Thanks

To the art mentors and the Artist-Teacher track staff, the academic and administrative staff of the Faculty of Graduate Studies, the exhibition construction and technical support team. Thanks to the Oranim College management and the Faculty management for their support.

**كَلْيَّةُ الدَّرَاسَاتِ العُلْيَا
برنامج تدریس العلوم الإنسانیة والفنون
وفق المنهج المتعدّد التّخصّصات M.Ed.
مسار فنان-معلّم**

**معروض إنهاء
مسار فنان-معلّم ABR
26.7.18-12.7.18**

أمين المعرض: فريد أبو شقرة
إنتاج: روت أوبنهايم
مدير الإنشاء والدعم التقنيّ: شموليك ريچف
إنشاء المعرض: طاقم التفعيل، الصيانة،
والكهرباء؛ أورانيم

**كتالوج المعرض
التحرير اللغويّ:** إلیا دمتر
التصميم الجرافيكيّ: كفير مالكا
التصوير: هدار سايفان
الطباعة: ع.ر. هدپسوت (طباعات) م.ض.
التحرير في الإنجليزّيّة: نفتالي چرينوود
الترجمة إلى العربيّة: أسعد عودة

كَلْيَّةُ الدَّرَاسَاتِ العُلْيَا

عميد الكليّة
الپروفیسور موشيه يتسحاكي
**رئيسة برنامج تدریس العلوم الإنسانیة والفنون
وفق المنهج المتعدّد التّخصّصات**
الدكتورة ياعيل چيلعات
مرکزة مسار فنان-معلّم
هيللا بن آري
مديرة الكليّة
أودليا شقيت
مرکزة الكليّة
عنبال پلچ

كلمة شكر

إلى مرشدي المشايخ، إلى طاقم مسار فنان –
معلّم، إلى طاقم البرنامج، إلى الطاقم الإداريّ
لكليّة الدراسات العليا، إلى قسم التفعيل،
الكهرباء، الصيانة، ونظّم المعلومات.
شكرًا لإدارة أورانيم وإدارة الكليّة على دعمهما.

**הפקולטה ללימודים מתקדמים
התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות
בגישה רב-תחומית M.Ed.
מסלול אמן-מורה**

**תערוכת גמר
מסלול אמן-מורה ABR
26.7.18-12.7.18**

אוצר: פריד אבו שקרה
מפיקה: רות אופנהיים
מנהל הקמה ותמיכה טכנית: שمولיק רגב
הקמת התערוכה: צוות תפעול, תחזוקה
וחשמל, אורנים

קטלוג התערוכה
עריכה לשונית: אליה דמטר
עיצוב גרפי: כפיר מלכא
צילום: הדר סייפן
דפוס: ע.ר. הדפסות בע"מ
עריכה אנגלית: נפתלי גרינווד
תרגום לערבית: אסעד עודה

הפקולטה ללימודים מתקדמים

דיקן הפקולטה
פרופ' משה יצחקי
**ראשת התוכנית להוראת מדעי הרוח
והאמנויות בגישה רב-תחומית**
ד"ר יעל גילעט
רכזת מסלול אמן-מורה
הילה בן ארי
מנהלת הפקולטה
אודליה שביט
רכזת הפקולטה
ענבל פלג

תודות

למנחי הפרויקטים, לצוות מסלול אמן-מורה,
לסגל התכנית, לסגל המנהלי של הפקולטה
ללימודים מתקדמים, למחלקת התפעול, חשמל
ותחזוקה ולמערכות מידע. תודה להנהלת
אורנים והנהלת הפקולטה על תמיכתם.

A

סלוא אלנמר

נטע ביתן כפרי

מאשה דוב

איתי דקל

גליה לוי ונטורה

סילביה מילגיר

לילך סנש

תמר צדוק

גילת קרוסקין

B

سلوى النمر

ניפע ביתן - כאפרי

מאשא דוף

ייתי דיכל

כאליא לפי פנטורא

סילפיה מילכיר

לילאך סנש

תמר תסדוק

כילת כרוסקין

R

כמה מלים על ABR

ד"ר יעל גילעת

ראשת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות
בגישה רב-תחומית

תערוכת הגמר של המחזור השלישי במסלול "אמן-מורה" מזמנת מפגש עם גופי יצירה שנוצרו כ"יצירות חוקרות" במסגרת גישת ABR (Art practice as research / art based research) - מחקר מבוסס יצירה / אמנות כפרקטיקה מחקרית). גישה זו מבססת בצורה מתודית הליכים מחקריים ואמנותיים במשולב ומאפשרת להמשיג ולקדם את היצירה במקביל וגם לסירוגין בערוצים שונים ומצטלבים. הסטודיו - מרחב היצירה, נמצא בלב התוכנית ועל רצף דינמי של תנועות ופניות לעבר עיון ופרשנות, המשגה וכתיבה, שחזרים ומזינים את היצירה החוקרת בהקשרים רב תחומיים וחינוכיים. למחקר מבוסס יצירה אופי ספירלי ורב-מעגלי. המחקר מתפתח תוך כדי הפעולה בסטודיו, וככזה מגיב באופן דינמי לנושאים ושינויים בכל הרמות של הפרקטיקה. שאלות המחקר זוכות להידוק ודיוק ואף עשויות להשתנות ולצמוח מתוך הפרקטיקה האמנותית, הרפלקסיה וההתבוננות הפנומנולוגית-פרשנית. התהליך מגיע לסגירה בתצוגה ובחיבור נלווה.

סאלוא אלנמר

سلوى النمر

SALWA ALNAMER

חיג'אב

במהלך השנים האחרונות אני מנהלת מערכת יחסים מורכבת עם החיג'אב הן כיוצרת והן כאשה מוסלמית שמחויבת ע"פ המסורת לחבוש אותו. לאורך זמן ממושך אני מנסה לפתח יחסי קירבה אל החיג'אב, אותו אני חובשת בגלל רצונה של אמי, הרואה בכך ביטוי לדאגתה לשלומי. אמי, בשילוב של סמכות והבעת אכפתיות, אהבה ודאגה "נטלה" על עצמה תפקיד של מייצגת המלאך השומר על פני האדמה, כמגנה על ילדיה כדי שיזכו להגיע בשלום אל העולם הבא. מכאן, שהחיג'אב אינו רק פריט הנמצא ביני לבין המסורת הדתית אלא ובעיקר, ביני לבין אמי, כשאלה בן-דורית, בה אני מטפלת כאמנית, כבת וכאם. מתחת לחיג'אב, קיימת אישה אחרת שרוצה לעשות בחירות חופשיות ולחיות את חייה באופן התואם את השקפותיה, באמונה שהאל אינו מעניש בשל חזות חיצונית נראית, אלא על הרהורי הלב הנסתרים. עם הזמן אני חשה עד כמה בלתי אפשרי להמשיך ולהתנהל בזהות כפולה בה קיימות שתי נשים נפרדות שאף אחת מהן לא שלמה. כאמנית אני פונה לכפל הזהויות של עצמי ומנסחת מחדש את הקונפליקט ביניהן, בינו לבית סביבתן. ה"מאבק על ועם החיג'אב", שאני מנהלת וחוקרת דרך יצירתי בציור, וידיאו ומיצב, חורג מהשאלה האישית שלי ומשליך על מארג היחסים בין דוריים בחברות מסורתיות, על מקומן של נשים ואימהות בהן וכן על ייצוג של כל אלה בתרבות.

מנחת סטודיו: מרב סודאי

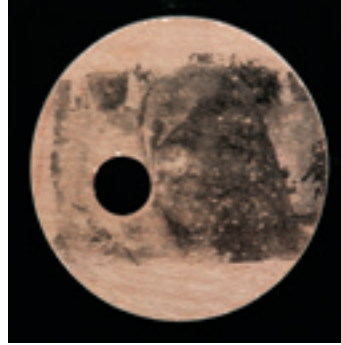
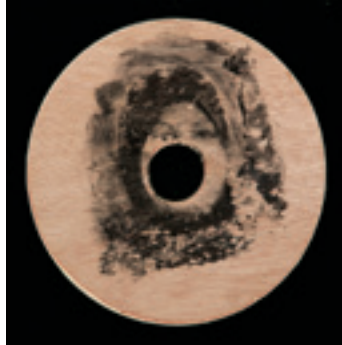
מנחות עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת ותמר הורביץ ליבנה

תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

salwaissa@gmail.com

054-4987585

ח.ל.ל ומלואו

נטע ביתן כפרי
نیطع بیتان – کافري
NETA BITTAN KAFRI

“מילים ולשון אינן עטיפות שבהן נארזים הדברים לשימושם של אלה הכותבים ומדברים. במילים ובלשון נוצרו הדברים לראשונה ובהן הם ישנם”. (היידגר מתוך שטיינר, 1988)

לפני 15 שנים נהרג אחי, אסף ביתן, במהלך שירותו הצבאי. השכול הביא עימו התמודדויות לא פשוטות. אחי החלל, פער בתוכי חלל פנימי שבתחילה נדמה כאינסופי אך עם עיבוד האובדן הוא קיבל צורה ומשמעות. במהלך השנתיים האחרונות אני יוצרת וחוקרת את הזיקות בין המשמעויות השונות של המילה חלל בשפה העברית.

במקצועי אני מעצבת פנים, ונראה היה שהמילה חלל מקיפה אותי מכיוונים רבים. אחת התובנות אליה הגעתי במהלך מחקרי על אודות חלל היא שכדי להבינו – יש לתחום אותו. התיחום יוצר צורה והצורה יוצרת משמעות. חלל ללא תיחום הוא כמו תהליך אובדן שאין עימו השלמה, הוא הופך לאינסופי. לא ניתן להכילו, לא לדבר עליו והאדם הולך בתוכו לאיבוד. ברגע שתהליך האובדן מושלם ויש עימו השלמה, הוא מקבל תיחום ולתוכו ניתן לצקת זיכרונות ומשמעות המחזירים לחיים.

כחלק מהתהליך, יצרתי את האותיות ח.ל.ל והתחלתי “לשחק” איתן בקומפוזיציות שונות היוצרות מבנים שונים. היציאה מהמילה, פירוקה והרכבתה שוב ושוב בגדלים, בחומרים ובנפחים שונים ובצורות שונות, יוצרים מבנים, מוטיבים וחללים המהווים חלק מאינסוף האפשרויות לסידורן, דרכן ניתן לחשוף רבדים נוספים של משמעות המושג המעלות את השאלה האם חלל הוא בהכרח אין או הוא יכול להיות מקום של יש. אותיות המילה הופכות לאובייקט ולחלל/מרחב והריק מגדיר את הצורה. בחירה חומרית מטעינה את הסביבות בייצוגים של משמעויות המשתנות גם הן. הנחושת נתפסת בעיניי כמוליכה זיכרון ותודעה; נייר הפרגמנט, שאינו שקוף ואינו אטום לחלוטין, מונע מהאור העובר דרכו לבוא לידי נוכחות מלאה. בפעולה המשחקית, הצורנית והחומרית, מצאתי שמנעד האפשרויות וההזדמנויות להתמודד עם חלל – מזמינות בחירה מודעת בכל פעם מחדש.

מנחת סטודיו: מירב רהט
מנחי עיון, פרשנות, כתיבה: ד”ר קובי אסולין וד”ר יעל פויס
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

neta@netakafri.co.il

050-7849111

בין פיצוי לנחמה: כיצד האומנות מאפשרת צמיחה פוסט-טראומתית

נושא הטראומה המינית שלי המשיך להדהד בעבודתי בסטודיו במהלך השנה. חיפשתי לבחון את הנושא מתוך היבטים שעדיין לא עסקתי בהם ולגבש שאלות חדשות. אימצתי את הרעיון של חזרה לציורי הילדות שלי ושחזרם, שעלה במהלך שיחות הנחיה. בתום העבודה בסטודיו, בטושים פשוטים וצבעוניים על נייר, הרגשתי שהעבודה על ציורי הנסיכות - בסגנון נאיבי, ולדי, לא ריאליסטי, פנטסטי, ואף "עקום" הביאו רגשות של נחת, רגיעה, חזרה לדבר מה מוכר, קלות ונחמה. המילה "נחמה" המשיכה להדהד בתוכי גם בציורים על הקנבס. במבט לאחור הבנתי שפעולות של פיצוי ונחמה על הטראומה שחוויתי בילדות נכחו גם בעבודות מוקדמות יותר. על ידי הדבקת מדבקות וכיסוי הדמויות המצוירות על ידן, ביקשתי להסתיר את הפצעים הטראומטיים בפלסטרים מטפוריים. הן ההדבקה של הדימויים השונים והן ציורי הנסיכות החלו להיות 'ממלאי מקום' של משחק בצעצועים וחפצים ילדותיים ומהנים במרחב מוגן, הגורמים לתחושה של נחמה, וזאת בשונה מה'פיצוי' ההורי שזכיתי לו, מבחינה חומרית מזה וכהפקרות רגשית ומשמעתית מזה. הדימויים החומרים הללו אליהם אני נשאבת, משמשים אותי בצורה מודעת לנחמה עצמית המאפשרת לי צמיחה רגשית.

כך היצירה תורמת לגדילה וחוסן, הגדילה נוצרת מתוך ההכרה בטראומה ואילו החוסן הוא תוצאה של פעולה אומנותית רפלקסיבית, נוקבת וביקורתית, מעוגנת בתרבות ובשיח האומנותי. לפעולה בזמן ובמרחב יש מקום מכריע בתהליך היצירה, המגלם את מהות הפרייקט. אני רואה באובייקטים שנוצרו במהלכו סוג של אמצעי או מוליך, ובתהליך עצמו, כולל זה המתרחש במהלך הקמת התערוכה והתצוגה - את העיקר.

מנחת סטודיו: ורד נחמי
מנחת עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

מאשה דוב
ماشا دوف
MASHA DOV

dovmasha@gmail.com

054-5725280

861.24GB

בעבודתי אני מטפל בצילומים על מנת לנתק את הזיקה הראשונית בין דימוי ומשמעות. תהליך עיבוד התמונה מבוצע באמצעות תוכנה ייעודית שפיתחתי ותכליתה לסדר מחדש את מארג הפיקסלים של תמונה נתונה באופן אקראי, כל סידור הוא ייחודי ושונה מקודמו. הדימוי המתקבל כתוצאה מהתהליך הוא זר וקשור למקורותיו באותה מידה, והדואליות הזאת מקשה על הפענוח.

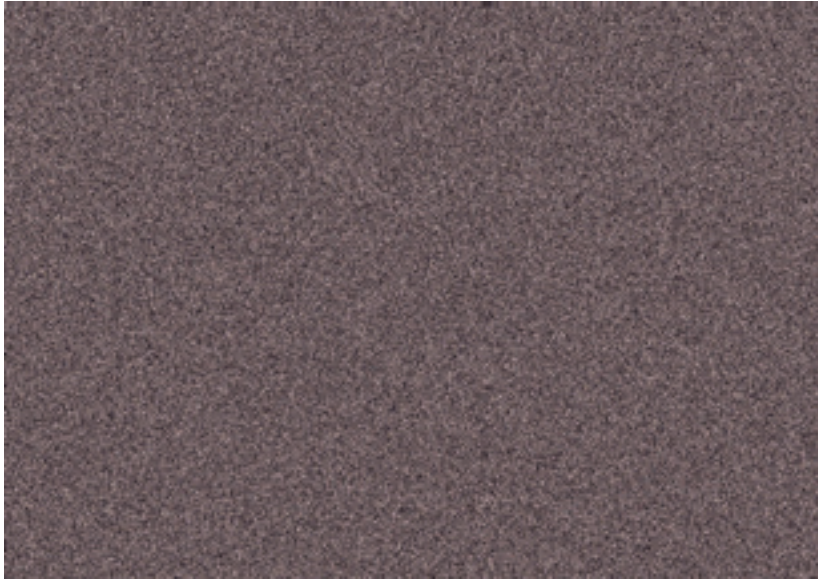
ריבוי הכותרות המופיעות בזיקה לדימוי מאפשר לצופה נקודת אחיזה, אך בו בזמן מייצר מהלך נוסף המשבש, מתעתע ומחבל בפרשנות הצפויה וביציבות הסימנים המיוחלת. מהלך זה מאפשר לי להתבונן ולבחון את הייחוס או את צבירת המשמעות כפי שהיא מתקיימת במהלך פעולה אומנותית כלשהי. אני חווה זאת כפער או אף ככשל מובנה, שבהצבעתי עליו אני מעמיד את היצירה שלי ואת מעשה היצירה ככלל במעין לימבו פרשני, שבו נודדות המשמעויות ועוגניהן גם יחד.

מנחת סטודיו: הילה בן ארי
מנחת עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

איתי דקל
إيتاي ديكل
ITAY DEKEL

itaydekel@gmail.com

058-4564022

”שירה באישה תפילה”

לתפילה יש מקום חשוב בחיי אדם. תפילתי מתקיימת בי באמצעות כתיבת שירה, וברגעי הכתיבה אני מתייחדת עם האל, עם העולם ועם עצמי. ברגעי הכתיבה מתקיימת בי התעלות נפש אותה מצאתי גם בתפילות מן הטקסט הכתוב המקובל בסידורים, אותן אני מקיימת ביחידות ובזמנים שאינם בהכרח מסונכרנים עם תפילות ציבור. אני מבקשת להתייחס לתפילה באמצעות כתיבה ושימוש במילים נכתבות על מנת לשפוך את שיחי אצל האל. ”שירה באישה תפילה” בכוחה לחולל הוויה ולאפשר תיקון. השירים המתפרסמים כאן הם מבחר מתוך גוף יצירה המתהווה במהלך מחקר אוטו-אתנוגרפי מבוסס יצירה על אודות תפיסות הנשיות בעולם היהודי וקיום תפילה דרך כתיבת שירה, שירה כמחוללת הוויה.

מנחה סטודיו: פרופ' משה יצחקי
מנחת עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת

גליה לוי ונטורה

جاليا لفي ڤنتورا

GALIA LEVI VENTURA

---

galiaven@gmail.com

052-2332038

נטורה

את הדביר
ואני באדיקותי
אעבד אותך קקלש קדשים

אצבעותיך

טופפות בין עיני

שפתך

ציציות על גופי

חמדת ימי

מאה שערים

פתחת בהיכלי

בכלם נטמעת

ואני על חומותיך

נטורה

אלהים ואשה

בוא נשוחח!

שיח חרשים?

אני מבחין...

ואתה?

בוא נתחבק!

כנשמה בתוך גוף?

אני אתערסל בך

ואתה, תסדר את עולמי

הטרוף?

בוא נתמסר!

זו לך?

אני אשא תפלה

ואתה, תחדל לטלטל את אגזיט כסופי?

בוא נעשה אהבה!

כמו אלהים ואשה...

אני אקבל אותך לתוכי

ואתה, תורע בי כבאדמה

כבושה?

מטמורפוזה

המלים הנבראות

מכות שרשים

בשפולי בטני

ברוגיית היצירה

אני מעפעפת שירים

בבישנות מחיכת

כל שיר בי

פסה

טרופה בבלילת החיים.

המלים הנבראות

ינבטו

לפרח

מטרף

בגני.

מחול העורבים

דימויים מתרבים על מצע העבודה וממלאים אותו כמעט עד תומו. בעבודה איטית ובתוקפנות מווסתת, אני חורטת, מקלפת, מגלפת את הדימויים. הכלים החדים בהם אני משתמשת מגלים סיפור שכוסה. הגילוף מתפתח כשפה אומנותית נושאת תכנים של אלימות והסוואה, שהיו לאבני יסוד של הפרויקט.

הדימויים החזרים ואופני יצירתם חידדו את הבנתי באשר לנושא שאני מספרת ומכסה ללא הרף. נדדתי למחוזות רחוקים לכאורה, שלבסוף היו לנושא אחד, המעוגן בזהותי כיוצרת-חוקרת-מחנכת בישראל, אליה הגעתי בנעוריי. מאז, מלווה אותי הרהור מתמשך על הבניית היחס החיובי ללוחמנות ולמיליטריזם והמסרים האלימים המגולמים בחינוך, ובעיקר מקומם בעולמם של הילדים הצעירים. שאלתי כיצד דימויים העולים מתוך הנרטיב הפרטי שלי ושרידי הזיכרונות האישיים מתגלים דרך הנרטיב הקולקטיבי היהודי-ישראלי, שבו לערך הלוחמנות, שלא לומר תוקפנות "מותרת", יש מקום של כבוד. תהליכי מיתזציה מסייעים בפרישת רשתות הסוואה מעל מה שקשה להכלה. כך בתרבות המקומית וכך בתרבויות העבר, דוגמת אלה שתרמו לעיצוב זהותי. בעבודתי אני מתבוננת בציביליזציה האצטקית, אשר במאה החמש-עשרה הייתה התרבות הדומיננטית באזור בו ממוקמת כיום בירת מקסיקו. האצטקים התאפיינו באמונת דתית חזקה ובאמונת היותם העם הנבחר בידי האלים. למענם הם הקריבו קורבנות, ולמען איסוף הקורבנות הם נלחמו נגד שבטים אחרים במה שכינו "מלחמות פרחים", בהן צדו בני אדם לצורך העלאתם כקורבן.

מנחה סטודיו: פריד אבו שקרה
מנחת עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

סילביה מילג'יר
سيلفيا ميلجير
SYLVIA MILEGUIR

sylviakrim@gmail.com

054-7209925

לחשים

רוצה ליצור חיים בעולם שבו
הפתלתל מחולל.
התלתל מוביל.
אל עומק פנימי שמביע עצמו בחופש
בעירום ללא מחסום.
מותר לי להיות אישה
מותר לי להיות ילדה
בעולם עגול.

[לילך סנש, קצוות התלתל, 2018]

אני וגופי חידה. אני חוקרת/רוקחת, לוקחת את החופש לגעת בכאב ובשמחת הגילוי. חווה את הפער, את הקוטביות, את חוסר ההתאמה לקונסטרוקציות קיימות ומנסה לשבור דיכוטומיות וליצור שפה חדשה בין הלחש ללחישה. דרך הלחש אני רוקחת יצירה המחוללת שינוי, אני סומכת על הידיעה הנסתרת העולה ממני שבכוחה לשנות סדרי עולם. מעשה כשפים נקבי, חוכמת אישה קדומה. הלחש הוא לשון זכר המבטא תנועה החוצה של כוח דוחף. הלחישה היא איבר חישה דרכו הגילוי עובר. היא בלשון נקבה ומבטאת פעולה עדינה ומושכת. אני חוקרת בסקרנות את המבקש להיוולד בתוכי ודרכי ומושכת את הסקרנים להתקרב.

בחומריות הפלסטית והמצולמת אני חשה ולשה, חותכת ומאחה את המילים והדימויים שצפים, נשפכים עם הצבע והמים הנזליים אל תוך קרטון הכוורת כמו הדבש, נדבקים, מתמזגים ומחברים בין פרגמנטים ובין מרווחים ויוצרים מבנים חדשים.

מנחת סטודיו: הילה בן ארי
מנחות עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

לילך סנש
ليلاخ سنش
LILACH SENESH

lilach.senesh@gmail.com

052-8499504

בין השכבות

דימויים מהעבר וההווה נערמים בשכבות ובונים את דיוקני. בין השכבות אני מפסלת ומפלסת את דרכי לעבר מיזוג בין זיכרונות עבר והווה. נראה שמרכיבים אלו בונים בתוכי את זהותי כאישה וכאומנית. דימויים מתוך המרחב הביתי, המקום בו אני חיה ויוצרת, נטמעים אל תוך היצירה האומנותית, מועתקים אל נייר עדין ושקוף. הנייר אינו רק מצע. הוא מקפל בתוכו משמעות של זמניות ושל הזמן החולף ועובר, מתקלף וחושף את השכבות שמתחת. שכבות אלו בונות את הדימוי השלם ויוצרות רבדים בעבודה. הפעולה האומנותית שמחברת, היא עצמה גם "מקלקלת" את הרישום כרישום נפרד, ומקיימת מתח מתמיד בין הרס לבנייה, ובין הזהויות השונות המתחברות יחד בתוך עבודת אומנות אחת. כאישה, כמורה וכאומנית, אני מזהה במרחב היצירתי והאומנותי כלי לשיקוף התהליכים הפנימיים שלי. הטיפול בשכבות רבות של תכנים שונים והבאתם לכדי יצירה אחת - מעמיק את החוויה של היוצרת המנסה לגשש את הדרך האומנותית לביטוי של בנייה אישית ובניית הבית.

מנחת סטודיו: שרון גלזברג
מנחות עיון, פרשנות וכתביה: ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

תמר צדוק

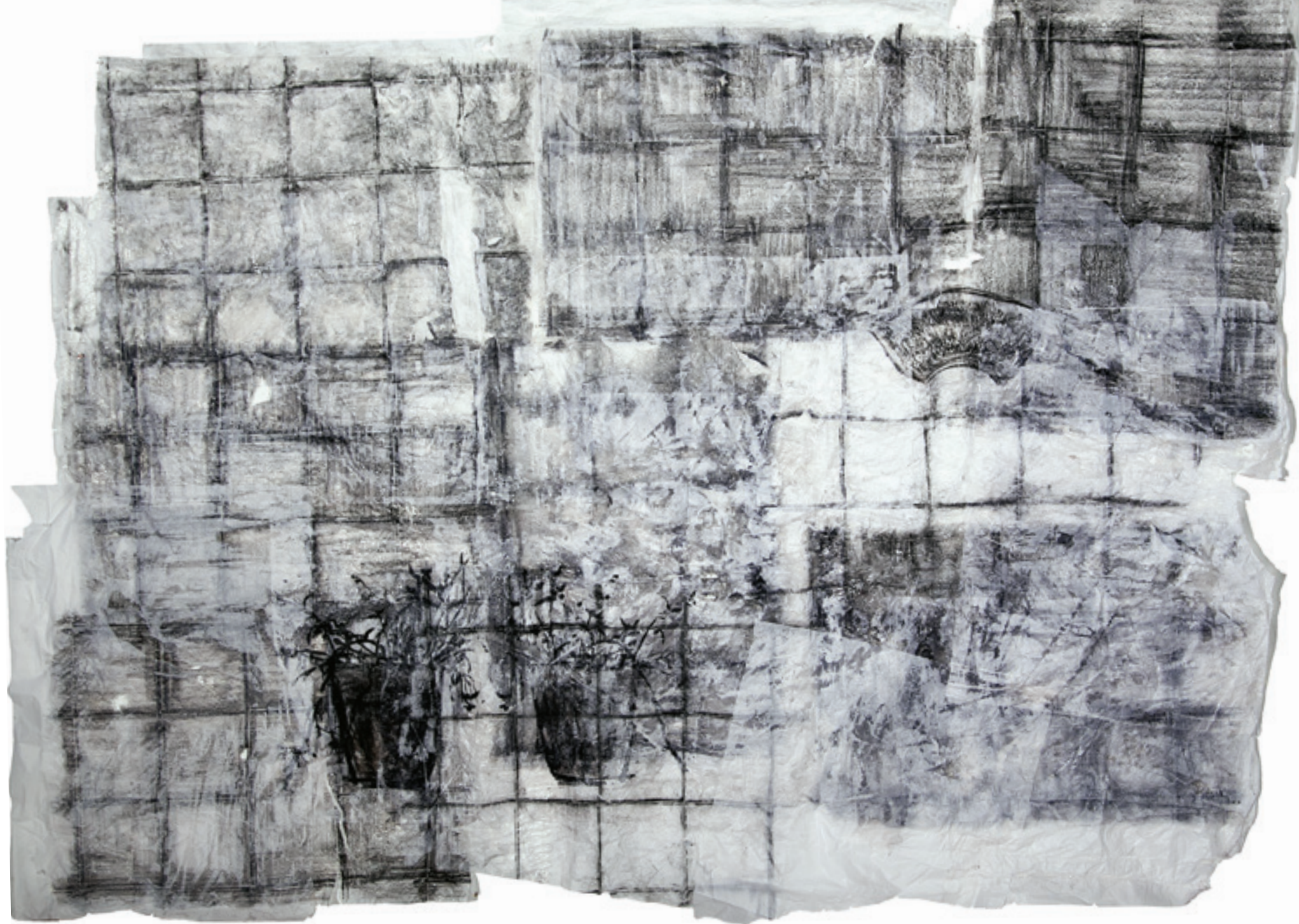
تمار تسدوك

TAMAR TSADOK

tamguri@gmail.com

054-7775996

חלוצה מפורצלת

דרך פרקטיקה דוקומנטרית וארכיאולוגית אני מלקטת פיסות של עדות נרטיבית וחומרית לכדי חוויה שעקבותיה כמעט נעלמו. העבודה עוסקת בסיפור חיים פרטי שפרקים ממנו נספגו אל תוך מאורעות ההיסטוריה אבל נשארו בשוליים של הנרטיב המרכזי. אני מתחקה אחרי סיפורה הנעדר של סבתי אשר עלתה לארץ בשנת 1932 וסומנה כחלוצה. בזהות נרכשת זו נהפכה לחלק מהמיתוס של בניין הארץ, בעוד סיפורה האישי הנוגע בנרטיב אחר, הושקע ונפקד מהזיכרון הקיבוצי.

באמצעות פעולות של שחזור וחיבור, אני מבקשת לאמץ פרספקטיבה היסטורית שיוצאת מהשוליים אל המרכז. בעבודתי, חומרים פלסטיים וצילומים משמשים כנשאי עדות, מנכיחים חיים, מניעים מקום חסר תנועה אל מרחב של הימצאות ושהות. דימויים שמקורם בסרט הופכים לפרגמנטים ומתפקדים כאובייקטים בחלל, נעים בין המוחשי לצילומי, בין עבר להווה, בין מציאות להמצאה ומבקשים להטעין את הסיפור במשמעות וכוח חיות.

מנחי סטודיו: הילה בן ארי ואוהד אופז
מנחות עיון, פרשנות, כתיבה: ד"ר יעל גילעת ותמר הורוביץ ליבנה
תצוגה ודיון: פריד אבו שקרה והילה בן ארי

גילת קרוסקין
چيلات كروسكين
GILAT KROSKIN

gilat.kr@gmail.com

052-3864382

بضع كلمات عن ABR

إنّ معرض التخرّج للفوج الثالث في مسار "فنان-معلّم" يدعو إلى اللقاء مع مجسّمات أعمال إبداعية تشكّلت كـ "أعمال باحثة" في إطار أسلوب ABR (Art practice as research / Art based Research) - البحث المؤسّس على الإبداع \ الفنّ كـممارسة بحثية). حيث إنّ هذا الأسلوب مبنّي بشكل ممنهج على إجراءات بحثية وفنّية مدمجة معاً، وتتيح تسمية العمل الإبداعيّ ودفعه إلى الأمام، بالتوازي وبشكل متقطّع، في قنوات مختلفة ومتقاطعة. الأستوديو - فضاء العمل الفنّي، موجود في قلب المنهاج، وفي تسلسل متحرّك من الحركات والتوجّه نحو الدراسة والتأويل، الاصطلاح والكتابة، التي تعاود وتغدّي العمل الإبداعيّ الباحث في سياقات متعدّدة المجالات والتربيات. للبحث المؤسّس على الإبداع طبع متحرّك، مفتول، ومتعدّد الدوائر. إنّه بحث يتطوّر من خلال العمل في الأستوديو، وكذلك فإنّه يتجاوب بصورة متحرّكة مع المواضيع والتغيّرات في جميع مستويات الممارسة التطبيقية. تحظى أسئلة البحث بالدقّة والصرامة، حتّى إنّ من شأنها أن تتغيّر وتنمو من داخل الممارسة الفنّية، الانعكاس، والتأمّل الظاهراتيّ (الفينومينولوجي) - التأويليّ. لتصل العملية إلى مرحلة الإغلاق بمعرض ويتواصل مرافق.

د. ياعيل چيلعات

رئيسة برنامج تدريس العلوم الإنسانيّة والفنون وفق المنهج المتعدّد التخصصات

سلوى النمر

حجاب

مرشدة الأستوديو:

ميراث سُوداني

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل چيلعات \ تمار هوروفيتس

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 4-7]

أقيم - في السنوات الأخيرة - علاقة مركّبة مع الحجاب، كمبدعة وكامرأة مسلمة ملزمة - حسب التقاليد - أن ارتديه. منذ زمن بعيد وأنا أحاول أن أطوّر علاقة قرابة مع الحجاب، الذي ارتديه نزولاً عند رغبة أمّي، التي ترى إلى ذلك تعبيراً عن قلقها على سلامتي. أمّي، بهدوء، صلاحية، وتعبير عن المبالاة، بحبّ وقلق، "أخذت" على عاتقها وظيفة ممثّل الملك الحارس على وجه الأرض، كمن تحمي أولادها ليحظوا بأن يعبروا بسلام إلى العالم الآخر. من هنا، فالحجاب ليس مجرد قطعة موجودة بيني وبين التقاليد الدينية، لا بل إنّه، في الجوهر والأساس، موجود بيني وبين أمّي، كسؤال بين أجيال، أعالجه كفتانة، كابنة، وكإنسان.

تحت الحجاب توجد امرأة أخرى تريد أن تقوم باختيارات حرّة، وأن تعيش حياتها بطريقة تلائم تطلّعاتها. ومع مرور الوقت أشعر كم هو مستحيل الاستمرار في العيش بهويّة مزدوجة فيها امرأتان منفصلتان، ليس فيهما واحدة سليمة. إنني كفتانة أتوجّه إلى ازدواج الهويّات الخاصّ بي وأصوغ من جديد الصراع بينهما، وبينهما وبين محيطهما. الـ "نضال من أجل ومع الحجاب"، الذي أديره وأبحثه عن طريق العمل الإبداعيّ بالرسم، الفيديو، والمنشأة الفنّية، يتجاوز السؤال الشخصيّ الخاصّ بي ويُلقي بظلاله على نسيج العلاقات بين الأجيال في مجتمعات تقليدية، على مكان النساء والأّمهات فيها، وكذلك على تمثيل هذا كلّ في الثقافة العامّة.

ف.ض.ا.ء. ومحتواه

مرشدة الأستوديو:

ميراف راهط

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. كوبي أسولين \ د. ياعل پوياس

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 8-11]

"اللغة والكلمات ليست مغلفات تُرزم بها الأشياء لاستخدام هؤلاء الذين يكتبون ويتكلمون. في اللغة والكلمات تكوّنت الأشياء أول مرة، والأشياء فيهما لا تزال". (هايدجر من شتاينر، 1988)

قبل 10 عامًا قُتل أخي، أساف بيتان، خلال خدمته العسكرية. لقد جلب التُّكل معه مواجهات غير بسيطة، فأخيت الشهيد قَعَر في داخلي فرائًا (فضاء) داخليًا بدا في البداية كأنه لا-نهائي، لكن مع معالجة فقدان أصبح له شكل ومعنى. خلال السنتين الأخيرتين أُبدع وأبحث في العلاقات بين المعاني المختلفة للكلمة "خلال" (فراغ\فضاء\شهيد) في اللغة العبرية.

مهنتي مصممة داخلية، وكان يبدو أنّ كلمة "خلال" تحيطني من اتجاهات كثيرة. أحد المدركات التي توصلت إليها خلال بحثي عن "خلال" هو أنّه بُغية فهمه – يجب حصره. فالحصر يخلق شكلًا والشكل يخلق معنى. فالفضاء غير المحصور هو أشبه بعملية فقدان لا يمكن التسليم به، إته يصبح لا-نهائيًا. لا يمكن احتواؤه، لا يمكن الحديث عنه، ويسير الإنسان فيه إلى ضياع. في اللحظة التي تُستكمل فيها عملية فقدان ويمكن التسليم به، يتم حصره حيث يمكن أن نصب في داخله ذكريات ومعاني تعيدنا إلى الحياة.

وكجزء من العملية، شكّلت الأحرف "ح.ل.ل" وبدأت "ألعب" بها بترتيبات مختلفة تخلق مبانٍ مختلفة. وإنّ الخروج من الكلمة، تفكيكها، وتركيبها مرّة تلو أخرى، بمقاسات، بموادّ، بأحجام مختلفة، وبأشكال مختلفة، تخلق مبانٍ، مواضع دالّة (موتيفات) وفضاءات تشكّل جزءًا من الإمكانيّات اللامتناهية لترتيبها، حيث يمكن من خلالها كشف طبقات أخرى لمعنى المصطلح تطرح السؤال: هل الفضاء\الفراغ، بالضرورة، هو عدم، أم هل يمكنه أن يكون مكانًا لوجود. حروف الكلمة تتحوّل إلى شيء وفضاء\محيط، حيث يعرّف الفراغ الشكل ويحدده. إنّ الاختيار المادّي يشحن المحيطات بتمثيلات معانٍ تتغيّر هي، أيضًا. أرى إلى التحاس كموصل للذاكرة والوعي؛ ورق الشطايا (فراچمنت)، غير الشقّاف وغير المغلق تمامًا، يمنع الضوء الذي يمرّ من خلاله من أن يحضر حضورًا كاملًا. في العملية التمثيلية، الشكلية، والمادّية، وجدت أنّ حجم تنوّع الإمكانيّات والفرص للتعامل مع الفضاء – يستدعي اختيارًا واعيًا، كلّ مرّة من جديد.

ماشيا دوف

بين التعويض والعزاء: كيف يتيح الفنّ النموّ التالي للصدمة

مرشدة الأستوديو:

قرد نعماني

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل جيلعات

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 12-15]

إنّ موضوع الصدمة الجنسية لديّ ظلّ يتردّد صداها في عملي في الأستوديو خلال العام. سعيت لاختبار الموضوع من وجهات نظر لم أتناولها بعد، وبلورة أسئلة جديدة. لقد تبيّنت فكرة العودة إلى رسومات الطفولة خاصّتي واستعادتها، تلك التي خطرت خلال محادثات الإرشاد. ولدى انتهاء العمل في الأستوديو، بألوان توش بسيطة وملوّنة على الورق، شعرت بأنّ العمل على رسومات الأميرات – بأسلوب ساذج، صبيانيّ، غير واقعيّ، فنتازيّ، وحتّى "أعوج" – جلب ليّ الشعور بالراحة، الهدوء، العودة إلى شيء ما معروف، كما جلب ليّ الشعور بالتخفيف والعزاء. إنّ كلمة "عزاء" ظلّ صداها يتردّد داخلي في الرسومات على القنّب الهنديّ (الكنابس)، أيضًا. وبنظرة إلى الورا أدركت أنّ أعمال التعويض والعزاء عن الصدمة التي جرّبتها في طفولتي كانت حاضرة، أيضًا، في أعمال ميّرة أكثر. وإنّّه من خلال

إلصاق ملصقات وتغطية الشخصيات المصوّرة بها، سعيت لأنّ أخفي الجروح الصادمة بضمادات استعاريّة. إلصاق التشبيهات المختلفة كما رسومات الأميرات على حدّ السواء، سرعان ما أصبحت 'سادات فراغ' للعبّ بألعاب وأعراض صبيانيّة وممتعة في محيط محميّ، تؤدّي إلى الشعور بالعزاء، وذلك بخلاف الـ"تعويض" الوالديّ الذي حظيت به، من ناحية مادّية من هذا وإهمال عاطفيّ ومعنويّ من ذلك. وإنّ هذه التشبيهات والموادّ التي أنجذب إليها أستخدمها بصورة واعية للعزاء الشخصيّ الذي يتيح ليّ النموّ العاطفيّ.

وبهذا فإنّ العمل الإبداعيّ يساهم في النموّ والتحسين. وإنّ النموّ يتشكّل من داخل الاعتراف بالصدمة، بينما التحسين ما هو إلّا نتيجة إجراء فنّيّ انعكاسيّ، ثاقب ونقديّ، رايس في الثقافة والحوار الفنّيّ. إنّ للعمل في محور الزمن وفي الفضاء مكانًا حاسمًا في عملية الإبداع، إذ يجسّد ماهيّة المشروع. إنّني أعتبر الأشياء التي تشكّلت خلاله نوع وسيلة أو موصل، كما أعتبر العملية نفسها، بما في ذلك التي تحدث خلال إنشاء المعرض والعرض – الجوهر والأساس.

إيتاي ديكل

861.24GB

مرشدة الأستوديو:

هيليا بن أري

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل چيلعات

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 16-19]

أعالج في عملي الصور لأُنزع الصّلة الأولى بين التشبيه والمعنى. تتّم عمليّة معالجة الصورة من خلال برمجيّة خاصّة قمت بتطويرها، وجوهرها إعادة ترتيب نسيج النقاط (البيكسيلات) لصورة معطاة بشكل عشوائي، حيث إنّ لكلّ ترتيب خصوصيّة وتميّزه عن سابقه. هذا وإنّ التشبيه الحاصل نتيجة لهذا الإجراء غريب ومتعلّق بمصادره بالقدر نفسه، وإنّ هذه الازدواجيّة تصعّب عمليّة الحلّ. إنّ كثرة العناوين التي تظهر في الصّلة بالتشبيه تتيح للمشاهد مَمَسًا، لكنّها – في الوقت نفسه – تُنتج عمليّة إضافية تشوّش، تزعزع، وتخرّب التأويل المتوقّع واستقرار الإشارات المأمول. وإنّ هذه الخطوة تُتيح لي أن أمعن النظر وأختبر الانتساب أو اكتساب المعنى مثلما ينشأ ويقوم خلال عمليّة فنيّة ما. إنّني أجرب ذلك كفارق أو حتّى كفشل مبنويّ، حيث إنّني بإشارتي إليه أضع عملي الإبداعيّ والعمل الإبداعيّ كلّ في حيّزٍ بَرَزِيّ من التأويل، حيث ترتحل المعاني ومراسيها، معًا.

چاليا لفي فنتورا

"الشّعْر في المرأة صلاة"

مرشد الأستوديو:

پ. موشه يتسحاكي

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل چيلعات

[صفحة 20-23]

إنّ للصلاة مكانًا مهمًا في حياة الإنسان. وإنّ صلاتي تُقام فيّ من خلال الكتابة والشعر، ففي لحظات الكتابة أتوجّد مع الإله، مع العالم، ومع نفسي. وفي لحظات الكتابة ينشأ فيّ سموّ نفسيّ وجدته، أيضًا، في صلوات من النصّ المكتوب المتّبع في الترتيبات، التي أقيمها في عزلة وفي أوقات ليست – بالضرورة – متوائمة مع صلوات الجمهور. أسعى للتعامل مع الصلاة من خلال الكتابة واستخدام كلمات تُكتب من أجل أن أسكب حوارِي لدى الإله. "الشّعْر في المرأة صلاة" في قدرته أن يُحدث واقعًا معيشًا ويتيح التصحيح. القصائد التي تُنشر هنا هي مختارات من كيان عمل إبداعيّ يتشكّل خلال بحث خاصّ بوصف الأعراف البشرية (أوتو – إتنوغرافيّ)، مبنويّ على أساس عمل إبداعيّ عن مفاهيم الأنوثة في العالم اليهوديّ وقيام الصلاة من خلال الكتابة والشّعْر، الشّعْر الذي يُحدث واقعًا معيشًا.

رقص الغربان

مرشد الأستوديو:

فريد أبو شقرة

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل جيلعات

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 24-27]

تتكاثر التشبيهات على شرف العمل وتملأه، تقريبًا، عن آخره. يعمل بطنء وبصرامة منظمّة، أخط، أفتسر، وأنتح التشبيهات. والأدوات الحادّة التي أستخدمها تكشف عن حكاية تمّت تغطيتها. حيث يتطوّر النحت كلغة فنيّة تحمل مضامين عنف وإخفاء، كانت أحجار أساس للمشروع.

إنّ التشبيهات المتكرّرة وأساليب إبداعها حدّدت فهمي بالنسبة إلى الموضوع الذي أحكي عنه وأعطيّه باستمرار. لقد رحلت إلى مناطق تبدو نائية، كانت - في الأخير - موضوعًا واحدًا، راسيًا في هويّتي كمبدعة - باحثة - مرّية في إسرائيل، التي قدمت إليها وأنا فتاة. ومنذ ذلك الحين، يصاحبني تساؤل مستمرّ عن تعزيز العلاقة الإيجابية مع القتالية والعسكرية والرسائل العنيفة المبطّنة في التربية، وخصوصًا مكانها في عالم الأولاد الصغار. سألت كيف أنّ تشبيهات تنشأ من داخل الحكاية الشخصية الخاصّة بي، وبقايا الذكريات الشخصية تنكشف عن طريق الرواية الجمعيّة اليهوديّة - الإسرائيليّة، التي فيها لقيمة القتالية، إن لم يكن العدائية "المسموح بها"، محلّ احترام. إنّ عمليّات خلق الأسطورة تساعد في مدّ شبكات تحبّئة فوق ما يصعب احتواؤه. هكذا في الثقافة المحليّة وكذلك في الثقافات الماضية، من قبيل تلك التي ساهمت في بلورة هويّتي. إنّني بعملتي أتأمل الحضارة التزيّنيّة، التي كانت - في القرن الخامس عشر - الثقافة الأكثر حضورًا في المكان الذي تقع فيه اليوم عاصمة المكسيك. لقد تميّز التزيّنيّون بإيمان دينيّ قويّ وبالإيمان بكونهم الشعب المختار من قبل التلهة. التي من أجلها قدّموا القرابين، ومن أجل جمع القرابين حاربوا قبائل أخرى بما أسموه "حروب الورود"، التي اصطادوا فيها بشرًا لغرض تقديمهم قرابين.

همسات

مرشدة الأستوديو:

هيليا بن أري

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل جيلعات \ إله كريچر

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيليا بن أري

[صفحة 28-31]

أريد أن أخلق حياة في عالم فيه يُحدّث المخادع [كلّ جديد].

ويقود الملتوي [المريد].

إلى عمق داخليّ يعبر عن نفسه بحرّيّة

بعريّ لا محدود

مسموح لي أن أكون امرأة.

مسموح لي أن أكون بنتًا.

في عالم مستدير.

(ليلاخ سنش، أطراف الشعر الأجدع، 2018)

أنا وجسديّ أحيّة. أنا أحقق أنسج، أخذ الحرّيّة لتلمس الألم وفرحة الاكتشاف. أجزّب الفرق، القطبيّة، نقص التواؤم مع المياني القائمة، وأحاول أن أكسر الثنائيات وأن أنتج لغة جديدة بين الهمس والوشوشة. فعن طريق الهمس أنسج عملًا إبداعيًا يُحدّث تغييرًا، وأنا أركن إلى المعلومة المخفيّة التي تنبعث منّي، والتي بمقدورها أن تغيّر أنظمة الكون. عمل سحريّ أنثويّ، ذكاء امرأة عتيقة. الهمس صيغة مذكّر تعبر عن حركة إلى الخارج لقوّة دافعة. والوشوشة عضو استعجال يمرّ عبره الاكتشاف. إنّها بصيغة المؤنث وتعبر عن عمل لطيف وجذاب. إنّني أحقق بفضول مع من يريد أن يولد داخليّ ومن خلالي، وأجذب الفضوليين للاقتراب. بالمادّيّة اللدائيّة (الپلاستيكيّة) والمصوّرة أشعر وألّت، أقطع وأدمل الكلمات والتشبيهات التي تطفو، تنصبّ مع اللّون والمياه السائلة، إلى داخل كارتون خليّة النحل مثل الشهد، تلتصق، تتمازج، وتصل بين الشظايا وبين الفضاءات، وتبدع ميانيّ جديدة.

بين الطبقات

مرشد الأستوديو:

شارون چلزبرج

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل چيلعات \ إلهه كريج

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيللا بن أري

[صفحة 32-35]

تشبيهات من الماضي والحاضر تتكوّم طبقات طبقات، لتبني رسم صورتني. وبين الطبقات أشقّ وأشقّ لي طريقا إلى الدمج بين ذكريات الماضي والحاضر. ويبدو أنّ هذه المركّبات تبني في داخلي هويّتي كامرأة وكفنانة. تشبيهات من المحيط المنزليّ، المكان الذي أعيش وأدع فيه، تتغلغل داخل العمل الفنّيّ، تُنقل إلى ورق ناعم وشقّاف. وليس الورق مجرّد شرشف، فقط. لا بل إنّه يطوي في داخله معنى المؤقّت ومعنى الزمن الذي يمرّ فلا يعود، يتقشّر فيكشف عن الطبقات التي تحته. وهذه الطبقات تبني التشبيه الكامل وتشكّل طبقات في العمل. والعمل الفنّيّ الذي يصل هو نفسه، أيضًا، الذي "يخرّب" التوثيق كثنويق منفصل، ويقيم توترًا دائمًا بين الهدم والبناء، وبين الهويّات المختلفة التي تتصل معًا داخل عمل فنّيّ واحد. كامرأة، كعمّلة، وكفنانة، ألاحظ في الفضاء الإبداعيّ والفنّيّ أداة لتشفيف الإجراءات الداخليّة لديّ. إنّ معالجة طبقات كثيرة من المضامين المختلفة وجعلها عملاً فنّيًا واحدًا - يعمّقان التجربة الانطباعيّة لديّ، كفنانة تحاول أن تتلمّس الطريق الفنّيّ للتعبير عن بناء شخصيّ وبناء البيت.

چيلات كروسكين

رائدة من خرف

مرشدة الأستوديو:

هيللا بن أري وأوهاد أوفاز

مرشدة الدراسة والكتابة:

د. ياعيل چيلعات وتمار هوروفيتس

العرض والنقاش:

فريد أبو شقرة \ هيللا بن أري

[صفحة 36-39]

عن طريق ممارسة تطبيقية توثيقية وآثارية أَلَملم قصاصات شهادة روائية - سردية ومادّية لتصبح تجربة انطباعية اختفت آثارها، تقريبًا. يتناول العمل قصة حياة خاصّة تمّ امتصاص فصول منها داخل أحداث التاريخ، لكنّها بقيت على هامش الرواية المركزيّة. إنّني أتعبّب محاولة اكتشاف القصة المفقودة لجذّتي التي قدمت إلى البلاد عام ١٩٣٢، وأشير إليها كرائدة. بهذه الهويّة المكتسبة أصبحت جزءًا من أسطورة بناء البلاد، بينما قصّتها الشخصية التي تمسّ رواية أخرى تمّ إسكانها وتغييبها عن الذاكرة الجمعيّة.

إنّ من خلال إجراءات وصل واستعادة، أَسعى لتبني منظور تاريخيّ يخرج من هوامش المركز. وأنا في عملي، الموادّ اللدائنيّة (الپلاستيكيّة) والصور تُستخدم كمواضيع شهادة، تثبت حضور الحياة، تحرّك مكانًا لا تحرك له إلى فضاء مكوث ووجود. تشبيهات أصلها شريط (فيلم) تتحوّل إلى شطايا وتتصرّف كأشياء في الفضاء، تتحرّك بين الملموس والتصويريّ، بين الماضي والحاضر، بين الواقع والاختراع، وتسعى لشحن الحكاية بمعنى وقوّة حيين.

Tamar Tsadok

Between the Layers

Artist Mentoring:

Sharon Glazberg

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat / Ella Krieger

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 32-35]

Imagery from past and present piles up and constructs my portrait. From layer to layer I pave my way, again and again, toward the merging of past and present. These elements seem to come together inside me to form my identity as a woman and an artist. Images from my domestic sphere, the place where I live and produce my art, embed themselves in my creative work and replicate themselves on the delicate transparent paper. The paper, however, is not merely a surface; it accommodates, as would a wrapper, the meaning of temporariness, time that passes by, and it peels itself back, layer by layer, revealing what is underneath. Together

the layers create a complete picture, a meaningful artifact of many strata. The act of adhesion agitates the surface of the paper and the sketch, creating constant tension between forces of destruction versus those of construction and among the diverse identities that converge into one artistic whole.

As a woman, a teacher, and an artist, I find in the creative and artistic space a tool that reflects my inner processes, and by treating different contents on multiple layers and merging them into one piece, I intensify my experience as a creative artist who gropes her way toward personal growth and the building of a home.

Gilat Kroskin

Porcelain Pioneer

Artist Mentoring:

Hilla Ben Ari / Ohad Upaz

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat / Tamar Hurvitz Livne

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 36-39]

My work concerns itself with a family biography that is marginalized by main historical events. To reveal details, I use gather fragments of the narrative and additional material via testimonial and archeological practices that follow the footsteps of my grandmother's absent story. She immigrated to Israel in 1932 and was labeled as a pioneer (*halutza*). Stamped with that identity, she became part of the pioneer mythology of building-the-land while her personal experience remained silenced and absent from the collective memory.

By using act of reconstruction and connection, I adopt a historical perspective that leads from the margins toward the center. In my work, visual materials are used as bearers of testimony that provide life to an absent entity and propel a motionless place into one of being. Images that originate in film become fragments that function as porcelain objects in space, moving between the tangible to the virtual, between past and present, blending reality with imagination in an effort to charge the story with meaning and vitality.

Sylvia Mileguir

The Raven's Dance

Artist Mentoring:

Farid Abu Shakra

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 24-27]

Images multiply on the work platform and almost fill it. Slowly and with controlled aggression I engrave, peel, and carve them. My sharp tools reveal a story that has been covered up. Carving evolves into an artistic language that expresses the violence and camouflage on which the project rests.

The repetitive images and modes that the tools elicit sharpen my understanding of the subject that I've been constantly and repeatedly covering. I wander into seemingly remote areas that eventually merge into one, anchored in my identity as a artist-researcher-educator in Israel. I arrived at this in my youth.

Since then, I have been accompanied by ongoing reflections on the construction of a positive attitude toward belligerence and militarism and the violent messages embodied in education and, especially, in the world of young children. I ask how images that emerge from my private narrative and the vestiges of personal memories are revealed through the Jewish-Israeli collective narrative, in which the value of militarism, not to mention "permissible" aggression, holds a place of honor. Mythification processes help to spread camouflage nets over things that are difficult to contain. So it is in the local culture and so it was in past cultures, such as those that helped to shape my identity. In my work I look at the 15th-century Aztec civilization, the dominant one in the region where Mexico's capital is now located. The Aztecs were characterized by strong religious faith and the belief that they were the gods' chosen people. For their deities' sake they offered human sacrifices, which they hunted down by fighting other tribes in what they called "flower wars."

Lilach Senesh

Spells

Artist Mentoring:

Hilla Ben Ari

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat / Ella Krieger

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 28-31]

I wish to create life in a world where
The curly is dancing.
The curly leads.
Into an inner depth freely expressing
itself
Nakedly unlimited.
At liberty to be a woman
At liberty to be a child
In a world that's
round.

(Lilach Senesh, **Curly Edges**, 2018)

My body and I are a riddle. I explore/concoct, I take the liberty to touch the pain and the joy that revelation brings in its wake. I experience the gap, the polarity, and the mismatch with contemporary configurations; I try to shatter dichotomies and create a new language that rests between spell and whisper. Through the spell, I concoct a change-producing narrative; I trust the hidden knowledge that rises from within me, which has the power to change the set ways of the world. An act of feminine sorcery, woman's timeless wisdom. Spell is a masculine lexeme that expresses an outwardly thrusting motion.

"Whisper" is a sensory organ and a pathway to discovery. It is feminine and expresses a delicate form of action, a gentle toggle. Inquisitively I explore that which seeks to be born through me, luring curious onlookers to come closer and sense what's being generated inside me.

I take up the plastic and video materialism, I feel it, knead it, slice it, and merge the images and words that float and then gush with the fluids—paint and water—onto the cardboard as do honey in a hive, clinging, blending, and linking fragments and vacant spaces and creating new structures.

Itay Dekel

861.24GB

Artist Mentoring:

Hilla Ben Ari

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 16-19]

Photos tell a story that's epistemologically based on observation or, at least, on seeing. In my case, I wrote software that scrambles the pixels of a given image in a unique order each time. The result challenges our view and perspective about the image and about the vital act of observation that yields the image and what lies beyond.

An old and well known (by some) art recipe includes an object that is sometimes composed, embedded, and titled side-by-side with the act of observation. In my work, the "titles," which help us in the process of "reading and understanding" the image, are also re-composed and widen the gap between the representation and the experience that originated the image. I use all these as the foundation of my playground.

Galia Levi Ventura

Poetry in a woman is prayer

Artist Mentoring:

Prof. Moshe Yitzhaki

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat

[Pp. 20-23]

Prayer occupies an important place in a person's life. My prayer exists in me through writing poetry; when I write, I spend time with God, the world, and myself alone. When I'm writing, I feel my soul rising much as I find my soul in an elevated state after I pray privately, without synchronizing my endeavor with public prayer, using prayers from written texts that appear in the prayer book. I wish to approach prayer through writing and use written words to pour my words out to the Lord. "Poetry in a Woman is Prayer" has the power to create existence and allow repair to take place.

The poems published here are selected from a work brought to life in a creative writing process based on auto-ethnographic research on feminine perceptions in the Jewish world and prayer through poetry writing—poetry that creates existence.

Neta Bittan Kafri

A whole h.o.l.e

Artist Mentoring:

Merav Rahat

Writing Guidance:

Dr. Kobi Assoulin / Dr. Yael Poyas

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 8-11]

Words and language are not wrappings in which things are packed for the commerce of those who write and speak. It is in words and language that things first come into being and are

Martin Heidegger, *An Introduction to Metaphysics* (New York: Doubleday Anchor, 1961), p. 11.

The Hebrew word *halal* has a several meanings: a space, outer space, (emotional) emptiness, and a soldier who has fallen in combat. To understand *halal*, one needs to delimit it. Delimitation creates form and form creates meaning. *Halal* without delimitation is like mourning with no closure. It becomes infinite and the human is lost in it. As the mourning

process is completed and closure occurs, delimitation results, into which we can pour memories and meaning that return us to life.

Fifteen years ago, my brother Assaf Bittan was killed while serving in the Israel Defense Forces. The bereavement brought situations difficult to cope with. My brother, the *halal*, carved inside me a sense of emptiness that at first seemed infinite but, as worked through over time, acquired form and meaning.

In the last two years, I've been researching the connections among the meanings of *halal* in my art. As an interior designer in my professional life, I seem to find the word *halal* encroaching on me from different directions. In my creative art, I produce the Hebrew letters of which *halal* is formed (*het-lamed-lamed*) and play with them in different combinations, yielding different structures. By exiting the word, disassembling it, and re-assembling it over and over again in different sizes, materials, volumes, and shapes, I create structures, motifs, and spaces that fit into infinite possibilities of arrangement; by doing so, expose additional layers of meaning in *halal*. The letters become objects in space and the emptiness defines the shape. By selecting a material in which to create, I charge the environment with representations of changing meanings as well. I perceive copper as a conductor of memories and consciousness. The greaseproof paper, neither transparent nor sealed, deceives us as to the physical existence of the world that is viewed through it. In the act of shaping and playing with the material, I find that the range of possibilities and the infinite opportunities to cope with *halal* invite a conscious choice each time anew.

Masha Dov

Comfort vs. Compensation: How the Arts allow Post Traumatic Growth

Artist Mentoring:

Vered Nachmani

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 12-15]

In the course of this year the subject of my sexual trauma continued to resonate in my work in the studio. I was looking to study this subject from aspects I haven't yet explored and to consolidate new questions. I embraced the idea of revisiting and reconstructing my early childhood drawings, a suggestion which came up during a consultation with my mentor. At the end of this process of drawing with plane markers on paper, I felt like these pictures of princesses – naïve, childish, unrealistic, fantastic and ever crooked, befitting a 5 year old – brought feeling of familiarity, calmness, easiness and comfort. The word 'Comfort' continued to resonate in me and I realized in hind sight that I was performing acts of self-comfort in my previous paintings, in attempts to compensate for my childhood trauma. The act of pasting the stickers onto a surface

while covering up what is underneath seemed to me like metaphoric band aids that cover up and conceal the traumatic wounds. The adhesion of childish imagery are an act of a joyful play in a safe space, unlike the parental materialistic compensations I received which lead to deterioration in my life and psyche. I find myself drawn to these specific child-like materials because they provide comfort and emotional growth.

The artistic process allows me to grow from the trauma, and the practice in the studio creates resilience, though not incidentally or unconsciously but rather by constant reflections. This cyclic method of practice (create-reflect-create) allows to form a more precise, critical and meaningful art, anchored in our artistic and cultural dialogue. The artifacts made for this project are a type of conductors and the creative process itself through time and space, which continues during the exhibition, is the essence of this study.

About ABR

The graduate exhibition of the Artist-Teacher Program belongs to the emerging field of ABR—Art-Based Research/Art Practice as Research. This research paradigm uses a methodological approach to animate integrated academic qualitative research and artistic processes, allowing the act of creative art to be conceptualized and developed along both parallel and alternating paths and different and crossing channels. The researcher and the participant (or research subject) are one and the same and the connection between them is embodied in the art work. The studio—the “potential” space—lies at the heart of the program, existing on a dynamic continuum of praxis and exegesis, an open-ended cycle of creation and reflective observation, conceptualization and interpretation, which constantly feeds the art-making process. This repeated spiral process includes peer discussions and written reports that conceptualize the process in view of the theory, creating a cultural and artistic context with implications for the educational field. The presentation of the art corpus at the ABR exhibition and the final textual report associated with it bring the creative/research process to closure.

Dr. Yael Guilat

Head of the Program of Multidisciplinary Studies
in Humanities and the Arts M.Ed.
Faculty of Graduate Studies

Salwa Alnamer

Hijab

Artist Mentoring:

Merav Sudaey

Writing Guidance:

Dr. Yael Guilat / Tamar Hurvitz Livne

Exhibition & Dialogue:

Farid Abu Shakra / Hilla Ben Ari

[Pp. 4-7]

In the past few years, I have been maintaining a complex relationship with the hijab, both as an artist and as a Muslim woman who is traditionally obliged to wear it. In my personal case, I wear it just because of my mother. Combining authority and caring, love and concern, she assumed the role of representing the guardian angel on earth, believing that thus she could protect her children from earthly sins so that they could safely reach Eden. Hence, I see the hijab not only as a symbol that stands between me and the religious tradition but also, and mainly, a mediator between me and my mother.

Under the hijab is another woman, who believes that God punishes people not for how they look but for their hidden thoughts. According to this other woman, she wishes to make free decisions and live in a way that matches her point of view. As time passes, however, I sense the impossibility of continuing to hold a double identity populated by two separate women, neither fully complete. As an artist, I dedicate my art to the doubling of my self-identity and try to restructure the conflict between them and between them and their surroundings. The “hijab struggle,” which I conduct and investigate through my creative work in painting, video, and installation, transcends my personal question and projects onto the fabric of intergenerational relations in traditional societies, the place of women and mothers, and the representation of all these in the global and local culture field.

A

Salwa Alnamer

Neta Bittan Kafri

Masha Dov

Itay Dekel

Galia Levi Ventura

B

Sylvia Mileguir

Lilach Senesh

Tamar Tsadok

Gilat Kroskin

R